

ARGUMENTATIONS BATTLE OM NEDSÆTTELSE AF VALGRETSALDEREN

DA OMKREJST

Indhold

Argumentations battle. På baggrund et af kort læreroplæg om argumentation, inddeles klassen i to grupper der skal battle henholdsvis for og imod nedsættelsen af valgretsaldere til 16 år. Hver gruppe researcher argumenter på internettet, udfylder et argumentations-ark med argumenter for det standpunkt, som de er blevet tildelt, og battrer efterfølgende. Øvelsen afsluttes med afstemning, hvor eleverne på baggrund af den viden de har fået, tager stilling til, om de mener valgretsaldere bør sænkes eller ej.

Formål

At eleverne får styrket deres kompetencer i at argumentere sagligt for en sag, samt opnår indblik i og tager stilling til debatten om, hvorvidt nedsættelse af valgretsaldere til 16 år vil styrke eller svække demokratiet i Danmark.

Fag

Samfundsfag, dansk og historie

Tidsforbrug

1 ½ lektion

Materialer

Elev-ark 1: Kommenterede henvisninger til artikler om nedsættelse af valgretsaldere (Bilag 1)

Elev-ark/Argumentations-ark (bilag 2)

Lærerinput med input til læreroplæg om argumentation (bilag 3)

Adgang til internettet

Argumentations battle

1. Introducer opgaven

- Forklar eleverne, at de nu skal argumentere for "to sider af samme sag" med udgangspunkt i den viden, som de skal samle gennem research på internettet.
- Præsenter eleverne for påstanden, som de skal argumentere for og imod. I dette tilfælde: "Bør valgretsaldern til folketingsvalg sænkes til 16 år?". Del klassen op i to og udpeg, hvilket hold der skal finde argumenter for nedsættelse af valgretsaldern, og hvilket hold der skal finde argumenter imod nedsættelse af valgretsaldern. Understreg, at deres deltagelse i det ene eller det andet hold ikke behøver at hænge sammen med deres personlige holdninger til valgretsaldern. Forklar, at pointen med øvelsen er, at de skal overtale det andet hold til at tilslutte sig deres påstande, uanset deres egne personlige holdninger. Hvis I er en stor klasse, kan I evt. have fire hold i gang samtidig.

2. Læreroplæg om opbygning af argument

Med udgangspunkt i bilag 3 klædes eleverne på til at arbejde med argumentation.

3. Forbered argumenter

- Hvert hold får udleveret et argumentationsark (bilag 2), hvorpå de skal notere deres argumenter samt skrive navne på dem, der skal præsentere argumenterne udfor hvert argument. Eleverne arbejder med at søge på internettet ud fra henvisningerne i elev-ark med kommenterede henvisninger (bilag 1). Holdene skal for så vidt muligt sørge for, at hvert medlem får minimum et argument. De kan dog selv vælge, hvem der skal præsentere argumenterne. De kan lægge en strategi for rækkefølgen af argumenterne, men denne skal dog være fleksibel, afhængigt af modpartens argumenter.
- Hvis der er tid til det, kan eleverne også rådes til at forsøge at finde modstandernes argumenter på internettet og forberede sig på at svare på dem. Dette kræver dog ekstra forberedelsestid for holdene og skal kun gennemføres, hvis der er rigeligt med tid.

4 "Argumentations battle" sættes i gang

- Placer holdene i hver sine side af klassen, med ansigterne mod hinanden og med gulvplads i midten. Forklar reglerne for forløbet (som her beskrevet). Understreg, at det er vigtigt, at hvert hold holder en ordentlig tone, respekterer hinandens taletid og ikke bryder ind med kommentarer eller personlige indslag, mens det andet hold

præsenterer sine argumenter. Deltagerne må gerne præsentere argumenterne alene eller to og to. Hvert hold præsenterer et argument af gangen, således at "for" holdet præsenterer et argument, hvorefter "imod" holdet kommer med et. Sådan går det på skift, til alle argumenter er sluppet op.

- Man kan evt. slå plat og krone om, hvilket hold der skal starte.
- Forklar, at holdene skal præsentere de argumenter, som de har skrevet ned på argumentations-arket først. Hvis de kommer på en eller flere modargumenter til modstanderens påstande, skal de vente med at præsentere dem til argument-runden er slut. Holdene kan dog indbyrdes tale sammen om, hvilket argument, det er bedst at komme frem med, når de har hørt modstanderens, eller man kan skynde sig at stille sig klar, hvis det er ens eget argument. Det er selvfølgelig også "sejst", hvis man med sit eget argument kan mane de andres til jorden, men de behøver ikke at være direkte sammenhængende. Det vil sige, at den aftalte talerækkefølge kan ændre sig undervejs, i takt med at modstanderholdet kommer med flere argumenter.
- Efter holdene har præsenteret hvert argument, spørges klassen om argumentet kan blive godtaget som sagligt og velbegrundet. Hvis klassen er enig om, at argumentet er sagligt, skrives det på tavlen, at holdet får et point. Hvert holds argument skal vurderes med det samme, og point skal noteres på tavlen.
- Når argument-runden eller battlen er slut, bedes holdene om at komme med modargumenter: Hvis holdene undervejs kom på nogle gode modargumenter til det, modstanderholdet har sagt, skal de nu præsentere dem. Når hvert hold kommer med et modargument, skal klassen igen vurdere, hvorvidt det er sagligt og velbegrundet. Med andre ord skal holdene i denne runde fortsat argumentere for sine påstande, dog ved direkte at forholde sig til modstanderens tidligere argumenter. (Et eksempel kan være: "I har tidligere sagt, at de fleste 16-årige ikke har tilstrækkelig ansvarsfølelse og viden til at stemme. Men det danske folkeskolesystem er faktisk bygget op omkring den forudsætning, at børn som har gennemført folkeskoleuddannelse kan ses som fulddannede borgere i det demokratiske samfund med hertilhørende kendskab til demokratiske processer, systemer og mekanismer. Bør vi ikke stole på vores uddannelsessystem?"). I de tilfælde, hvor modargumentet bliver godtaget af klassen, får holdet et point. Kør runden til modargumenterne er sluppet op.
- Til sidst skal pointene fra tavlen tælles op. Det hold, der får flest point, vinder.

5. Eleverne tager personligt stilling

Eleverne får nu mulighed for at tage stilling til, hvad de personligt synes om nedsættelse af valgretsaldern ved at placere sig i de to "lejre" – for og imod grupperne.

Beskrivelse

1. Introducer øvelsen

Der skal ikke laves en indledning til øvelsen udover at det forklares, at det nu drejer sig om at definere hvad demokrati er. Det er vigtigt ikke at fortælle, at øvelsen består af 5 runder, men blot at gå i gang med den første runde.

2. Arbejdsprocessen og gruppearbejde

Første runde. Hver elev får udleveret et A5 ark med titlen Definition af Demokrati og får så 5 minutter til at tænke over og skrive ned, hvad de mener, en definition på demokrati kunne være.

Anden runde. Dernæst bliver de bedt om at gå sammen to og to og blive enige om en fælles definition af demokrati. De får 6 minutter til at blive enige og skrive deres fælles definition ned på et nyt A5-ark med titlen Definition af Demokrati og tomme linjer derunder (helst i en anden farve end i første runde).

Tredje runde. I tredje runde bliver grupperne med 2 i hver bedt om at gå sammen med en anden gruppe på to (eksempelvis bliver der nu seks grupper med 4 i hver) og blive enige om en fælles definition på demokrati. De får nu 7 minutter. Hvis der er mere end 24 elever i en klasse, er det en fordel at lade enkelte grupper bestå af 5 eller 6 deltagere.

Fjerde runde. I fjerde runde går 2 grupper med 4 i hver sammen og skal blive enige om en fælles definition på demokrati (i alt 8 i hver gruppe) som så skrives på endnu en A5 seddel i en ny farve. De får her 8 minutter.

Femte runde. I sidste runde går alle 3 grupper sammen og skal blive enige om en fælles definition, som så skrives på tavlen eller et flip-over papir. De har nu 9 minutter. Hvis der er for meget uro, kan sidste runde udelades. Det er dog vigtigt, at grupperne når at blive så store, at eleverne bliver tvunget til at overveje, hvordan man kan tage beslutninger i en så stor gruppe.

Refleksion og opsamling

1. Tal med eleverne om, hvad der var svært eller let ved øvelsen.
2. Spørg om der var nogen i klassen, som skulle argumentere for påstande, der ikke stemte overens med deres egne personlige meninger eller holdninger. Hvordan føltes det?
3. Kunne man mærke, at nogle af eleverne argumenterede for noget som de ikke mente personligt? Hvorfor er det vigtigt at forblive saglig i en argumentation? Skal man have sig selv med? Kan man finde en balance?
4. Var der nogle argumenter, der byggede meget på "viden" og andre på "værdier"? Kunne man mærke forskellen? Hvis ja, hvordan? Hvad fremstod som mere sagligt/overbevisende?
5. Var der nogen, som ændrede mening efter at have hørt de indledende argumenter eller modargumenter? Hvad fik dem til det?

Supplerende litteratur

Se Den store Encyklopædi for forklaring af argumentationsbegrebet. Herunder korte definitioner af argumentationsformer som fejlslutning og usagligt argument:

http://www.denstoredanske.dk/Samfund,_jura_og_politik/Filosofi/Logik/argument?highlight=argument

Lærervejledning om argumentationsmetoder målrettet de gymnasiale ungdomsuddannelser findes på Experimentariums hjemmeside: DEBATSKABENDE UNDERVISNINGSMATERIALE OM KLIMA OG ENERGI DE http://www.climateminds.dk/fileadmin/user_upload/science_con_sensus/Laerervejledning_1_del_-_rev5_1_uden_billeder_del2.pdf

For fakta omkring valg i Danmark og valgretsaldre gennem årene henvises til Folketingets hjemmeside. Her er også en kort introduktionsfilm til folketingsvalg: <http://www.ft.dk/Undervisning/Folketingsvalg/Opgaver/Valgretsaldre.aspx>

Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF): DUF har gjort sænkelsen af valgretsaldren til mærkesag og har i oktober 2010 oprettet en Valgretskommission, der skal undersøge de unges deltagelse i de demokratiske processer i Danmark, samt diskutere muligheden for at sænke valgretsaldren i Danmark. http://duf.dk/forside/maerkesager/valgret_til_16_aarige/

Valgforsker ved Syddansk Universitet og ekspert i unge og deltagelse, Klaus Levinsen, udtaler sig om prøvevalgene ved kommunalvalget i 2009, hvor 16-17-årige i 31 kommuner fik mulighed for at stemme. Knap hver 5. unge valgte at sætte kryds ved prøvevalgene. Læs det korte resume eller hør dele af udsendelsen på P1 Formiddag.

<http://www.dr.dk/P1/P1Formiddag/Udsendelser/2009/11/11140445.htm>

Avisen Information har dedikeret en sektion på deres hjemmeside til emnet Valgretsaldre. Her kan eleverne finde fakta, læse artikler om debatten i Danmark, samt læse om andre landes erfaringer. <http://www.information.dk/emne/valgretsaldre>

Artikel: Kommissionen skal undersøge om valgretten skal sænkes, af Marie Sæhl. Oktober 2010, Politiken:

<http://politiken.dk/politik/ECE1074065/kommission-skal-undersoege-om-valgretsaldren-skal-saenkes-/>

Ugebrevet A4 ved Benjamin Rothenborg Vibe. Artikel der debatterer argumenter for og imod nedsættelse af valgretsaldren:

http://www.ugebreveta4.dk/2010/201034/Baggrundoganalyse/Ny_kommission_skal_bane_vej_for_valgret_til_unge.aspx

Folketingsmedlem Mads Rørvig argumenterer for, at pligter og rettigheder bør følges ad.

Stemmeret og valgbarhed bør man derfor først opnå, når man er fyldt 18 år. Se online debat <http://www.stemmads.dk/2009/02/16-ars-valgret-nej-tak/>

Lasse Rasmussen, Konservativ Ungdom, advarer imod at sænke valgretsaldere. August 2009

<http://blogs.konservativungdom.dk/landsformand/2009/08/31/konservativ-ungdom-advarer-imod-at-s%C3%A6nke-valgretsaldere/>

Rune Kristensen, Unge Borgerlige: Debatten om 16-års valgret er selvdød. November 2009

<http://blogs.konservativungdom.dk/landsformand/2009/11/22/unge-borgerlige-debatten-om-16-ars-valgret-er-selvd%C3%B8d/>

Elev-ark

Kommenterede henvisninger om nedsættelse af valgretsaldern

Henvisningerne kan findes på internettet

For fakta omkring valg i Danmark og valgrets aldre gennem årene henvises til Folketingets hjemmeside. Her er også en kort introduktionsfilm til folketingsvalg: <http://www.ft.dk/Undervisning/Folketingsvalg/Opgaver/Valgretsalder.aspx>

Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF): DUF har gjort sækelsen af valgretsaldern til mærkesag og har i oktober 2010 oprettet en Valgretskommission, der skal undersøge de unges deltagelse i de demokratiske processer i Danmark, samt diskutere muligheden for at sække valgretsaldern i Danmark. http://duf.dk/forside/maerkesager/valgret_til_16_aarige/

Valgforsker ved Syddansk Universitet og ekspert i unge og deltagelse, Klaus Levinsen, udtaler sig om prøvevalgene ved kommunalvalget i 2009 hvor 16-17-årige i 31 kommuner fik mulighed for at stemme. Knap hver 5. unge valgte at sætte kryds ved prøvevalgene. Læs det korte resume eller hør dele af udsendelsen på P1 Formiddag.

<http://www.dr.dk/P1/P1Formiddag/Udsendelser/2009/11/11140445.htm>

Avisen Information har dedikeret en sektion på deres hjemmeside til emnet Valgretsaldern. Her kan eleverne finde fakta, læse artikler om debatten i Danmark, samt læse om andre landes erfaringer. <http://www.information.dk/emne/valgretsalder>

Artikel: Kommissionen skal undersøge om valgretten skal sækkes, af Marie Sæhl. Oktober 2010, Politiken:

<http://politiken.dk/politik/ECE1074065/kommission-skal-undersoege-om-valgretsaldern-skal-saenkes-/>

Ugebrevet A4 ved Benjamin Rothenborg Vibe. Artikel der debatterer argumenter for og imod nedsættelse af valgretsaldern:

http://www.ugebreveta4.dk/2010/201034/Baggrundoganalyse/Ny_kommission_skal_bane_vej_for_valgret_til_unge.aspx

Folketingsmedlem Mads Rørvig argumenterer for at pligter og rettigheder bør følges ad. Stemmeret og valgbarhed bør man derfor først opnå, når man er fyldt 18 år. Se online debat <http://www.stemmads.dk/2009/02/16-ars-valgret-nej-tak/>

Lasse Rasmussen, Konservativ Ungdom, advarer imod at sænke valgretsaldern. August 2009

<http://blogs.konservativungdom.dk/landsformand/2009/08/31/konservativ-ungdom-advarer-imod-at-s%C3%A6nke-valgretsaldern/>

Rune Kristensen, Unge Borgerlige: Debatten om 16-års valgret er selvdød. November 2009

<http://blogs.konservativungdom.dk/landsformand/2009/11/22/unge-borgerlige-debatten-om-16-ars-valgret-er-selvd%C3%B8d/>

Bilag 3

Lærerinput med definition af argumentationsbegreb

Hvad er et argument?

Argumenter er ræsonnementer, hvor der indgår mindst to informationer, hvoraf den ene begrunder den anden. Man kan overordnet skelne mellem to tilgange til argumentation, henholdsvis logik og retorik.

Logikken lægger vægt på at nå frem til "sandhed" gennem videnskabelig bevisførelse og søger at bevise sammenhænges logiske gyldighed. Et logisk gyldigt argument kaldes holdbart, hvis konklusionen følger af præmisserne, og præmisserne er "sande".

Retorikken er optaget af, hvordan mennesker argumenterer i praksis, og hvordan en part forsøger at overbevise en anden part om at overtage et synspunkt eller ændre adfærd ud fra argumenter, der ikke nødvendigvis er logisk gyldige. Se mere om argumentationsformer og definitioner på argumentationsformer i Encyklopædien, herunder "bevis for øjnene"; "argument på personen"; "bevis for uvidenheden" samt "bevis for folket" (henvisning under supplerende materialer).

Toulmins argumentationsmodel

En ofte anvendt argumentationsmodel er udviklet af den britiske filosof Steven Toulmin. Modellen består af seks elementer: tre obligatoriske (grundmodellen) og tre fakultative (den udvidede model). For at simplificere modellen plejer man at tage udgangspunkt i grundmodellen.

Grundmodellen består af tre elementer:

Påstand: det standpunkt, som afsenderen vil have modtagerens tilslutning til.

Belæg: de grunde, som afsenderen giver for at modtageren skal slutte sig til påstanden.

Hjemmel: den generelle regel, der gør, at modtageren bør slutte sig til påstanden.

Nogle elementer (fx hjemmel) kan være implicite og svære at udtrykke med ord, fordi de indebærer nogle fælles forståelser og "almen viden", som man nogen gange ikke selv er bevist om. Et eksempel på hjemmel kan være at *aktiv deltagelse i samfundslivet er en vigtig forudsætning for demokratisk samfundsform*.

Som afsender skal man for så vidt muligt være bevidst om de implicite dele af sin argumentation og (om nødvendigt) gøre dem eksplicite. Til trods for de implicite elementer, skal modtageren kunne slutte sig til påstanden på baggrund af noget eksplicit materiale, information, fakta osv. Hvis afsenderen ikke fremviser noget hjemmel eller belæg, er der ikke tale om argumentation, men om postulat. Med andre ord kan påstande uden eksplicit og tydelig begrundelse ikke godtages som argumenter.

Belæg

Påstand

Hjemmel

Med udgangspunkt i en præsentation af Toulmins model skitseres det overfor eleverne, at der er en forskel mellem velbegrunderet saglig argumentation (med eksplicite belæg – dvs. logisk argumentation) og "almindelige" udtryk af personlige meninger og holdninger, som ikke tager afsæt i faglige beviser – dvs. retorik.

Følg med på
facebook.com/demokratifordi

Besøg os på
www.demokratifordi.dk

